

NUORTEN LÄÄKÄRIEN YHDISTYKSEN MIETINTÖ ERIKOISLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN VALINTAMENETTELYSTÄ

Johdanto

Erikoislääkärikoulutuksen hallinnointi siirtyy vuoden 2015 alussa opetus- ja kulttuuriministeriöstä (OKM) sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöön (STM). Uudistuksen tavoitteena on parantaa STM:n mahdollisuuksia ohjata erikoislääkärikoulutusta ja sen mitoittamista. Tätä varten aiotaan perustaa erikoislääkärikoulutuksen kansallinen koordinaatiojoaosto. Koska erikoislääkärikoulutettavien määrää säädellään entistä tarkemmin, koulutuksen valintamenettelyn merkitys korostuu.

Tällä hetkellä Suomessa ei ole selkeää valintamenettelyä erikoislääkärikoulutukseen. Koulutukseen hakeutumisessa on yliopiston osalta kyseessä pääsääntöisesti ilmoittautumismenettely. Varsinaisen erikoislääkärikoulutuksen saa työskentelemällä erikoistuvana lääkärinä palvelujärjestelmässä, missä koulutettavien valinta tapahtuu.

Muissa Euroopan maissa valintamenettelyt vaihtelevat. Joissain maissa järjestetään kansallinen ranking-tentti, jonka osanottajat saavat valita erikoistumispaikkansa tenttimenestyksen mukaisessa järjestyksessä. Joissain maissa huomioidaan peruskoulutuksen arvosanoja, toisissa lopputyön aihe. Myös tieteellisiä ansioita huomioidaan. Useissa maissa hakijoiden osaamista ja henkilökohtaisia ominaisuuksia arvioidaan haastattelussa. Tanskassa erikoisalasta kiinnostuneet suorittavat ensin vuoden mittaisen johdantojakson, jonka jälkeen varsinaiset valinnat tehdään. Tavanomaisen haastattelun sijaan Tanskassa esimerkiksi lastentaudeilla käytetään MMI:tä (*multiple mini-interviews*).

Valintamenettelyn yleisperiaatteet

NLY:n näkemyksen mukaan erikoislääkärikoulutuksen valintamenettelyn yleisperiaatteina tulee olla *avoimuus, läpinäkyvyys ja oikeudenmukaisuus*. Avoimista erikoistumispaikoista tulee ilmoittaa julkisesti ja laajasti, ja kaikilla on oltava aito mahdollisuus hakea paikkaa. Valintaperusteiden täytyy olla ennalta määrätty, ja hakijoita on arvioitava oikeudenmukaisesti. Päätöksestä on voitava valittaa, jolloin asia on käsiteltävä uudelleen riippumattomassa organisaatiossa.

Hakijoiden arviointiperusteet

NLY:n näkemyksen mukaan erikoistumispaikan hakijoiden arvioinnissa voidaan huomioida *aiempi työkokemus, tieteelliset ansiot ja hakijan henkilökohtaiset ominaisuudet*. Näiden kolmen osa-alueen tulisi olla tasa-arvoisia esimerkiksi niin, että jokaisesta osa-alueesta olisi mahdollista saada 10 pistettä.

Työkokemus (10 pistettä): Ehdotamme, että työkokemukseksi voitaisiin katsoa asianomaisen alan erikoislääkärikoulutukseksi hyväksyttävää työskentelyä (esimerkiksi terveyskeskus- ja sairaalapalveluita) 40 kuukauteen saakka (0,25 pistettä/kuukausi). Näistä enintään 10 kuukautta (2,5 pistettä) voisi kuitenkin olla muuta kuin erikoislääkärikoulutukseksi hyväksyttävää työskentelyä. Näin voitaisiin huomioida myös perustutkinto-opiskelijana hankittu työkokemus laaja-alaisesti.

Tieteelliset ansiot (10 pistettä): Ehdotamme, että yhdestä vertaisarvioidussa aikakauskirjassa julkaistusta omasta artikkelista (ensimmäisenä, toisena tai viimeisenä kirjoittajana) voisi saada 2 pistettä ja suoritetusta tohtorin tutkinnosta enimmäispisteet (10 pistettä).

Henkilökohtaiset ominaisuudet (10 pistettä): Ehdotamme, että henkilökohtaisten ominaisuuksien, kuten motivaation ja soveltuvuuden, arvioimiseksi järjestetään esimerkiksi haastattelu. Erityisesti soveltuvuuden arvioiminen on kuitenkin haastattelussakin vaikeaa. Tanskan mallin mukainen johdantojakso erikoisalalla voisi olla hyödyllinen kaikille osapuolille. Sen kesto voisi kuitenkin olla Tanskan mallia lyhyempi, esimerkiksi 3–6 kuukautta. Tämä mahdollistaisi useamman johdantojaksos suorittamisen, jos ala ei tunnukaan sopivalta. Suoritettavat johdantojaksot olisi luettava erikoistumiskoulutukseksi. On tärkeää muistaa myös, että hakijan henkilökohtaisten ominaisuuksien arviointi on aina subjektiivista. Arviointilautakunnassa olisi oltava yliopiston ja palvelujärjestelmän edustajien lisäksi erikoistuvien lääkärien edustaja.

Pääsykokeita tai valtakunnallista ranking-tenttiä ei pidä ottaa käyttöön Suomessa. Kirjallinen kuulustelu mittaa vain teoreettisen tiedon hallintaa eikä kerro hakijan soveltuvuudesta alalle. Lisäksi valtakunnallinen kuulustelu saattaisi asettaa eri yliopistoista valmistuneet hakijat epätasa-arvoiseen asemaan, sillä opetuksen painopisteet vaihtelevat yliopistoittain. Samasta syystä myöskään peruskoulutuksen arvosanat tai syventävän tutkielman aihe eivät sovellu arviointiperusteeksi. Erikoisalaa ei pidä joutua päättämään vielä peruskoulutuksen aikana. Erikoistuvalla lääkäriellä on myös oltava mahdollisuus paikkakunnan ja erikoisalan vaihtoon erikoistumisaikana sekä uuden erikoislääkäripätevyyden hankkimiseen.

Yhteenveto

Avoimuus, läpinäkyvyys ja oikeudenmukaisuus ovat erikoislääkärikoulutuksen valintojen keskeisimmät periaatteet. Arvioinnissa voidaan huomioida aiempi työkokemus, tieteelliset ansiot ja henkilökohtaiset ominaisuudet. NLY haluaa olla mukana uuden erikoislääkärikoulutusjärjestelmän kehittämisessä.

Lisätietoja:

Mikko Keränen
hallituksen puheenjohtaja
mikko.keranen@fimnet.fi
puh. 050 321 0845

Veli-Pekka Puurunen
koulutusvaliokunnan puheenjohtaja
veli-pekka.puurunen@fimnet.fi
puh. 040 826 8304